

Rapport

Datum: 7 juli 2005

Rapportnummer: 2005/191

Klacht

Verzoeker klaagt er over dat de officier van justitie te Arnhem hem, gedurende zijn voorlopige hechtenis op het politiebureau te Nijmegen, niet in de gelegenheid heeft gesteld of hem faciliteiten ter beschikking heeft gesteld om zelf beroep aan te tekenen tegen de beschikking van 4 maart 2004 van de rechtbank te Arnhem betreffende de voorlopige hechtenis.

Voorts klaagt verzoeker erover dat de hoofdofficier van justitie te Arnhem zijn klacht op dit punt niet gegrond heeft verklaard, door te stellen dat in de gangbare praktijk van de rechtbank te Arnhem appèlaktes kunnen worden ondertekend door toevallig aanwezige advocaten, in het geval dat de advocaat van verdachte zelf niet de fysieke mogelijkheid heeft om het beroep in te dienen.

Beoordeling

Algemeen

1. Bij beschikking van 4 maart 2004 beval de raadkamer van de rechtbank te Arnhem de gevangenhouding van verzoeker, de heer B., die op dat moment reeds in bewaring zat op een politiebureau te Nijmegen. De heer B. werd bijgestaan door zijn advocaat, mr. Schnitzler, die in een ander arrondissement dan Arnhem zijn kantoor houdt.

2. Nadat de rechtbank gevangenhouding had bevolen, werd verzoeker hiervan in kennis gesteld op vrijdag 5 maart 2004. Verzoeker wilde hiertegen hoger beroep instellen. Een dergelijk beroep moest binnen drie dagen zijn ingediend. Volgens een afspraak tussen verzoeker en zijn advocaat, zou B. dit beroep zelf aantekenen. Echter, B. was op dat moment gedetineerd op het politiebureau en werd daar niet in de gelegenheid gesteld om zelf beroep aan te tekenen.

3. B. belde zijn advocaat en vroeg hem wat hij moest doen. Omdat deze een middagvullende zitting in ging, vroeg hij een kantoorgenoot om contact op te nemen met de officier van justitie, teneinde geregeld te krijgen dat zijn cliënt vanuit het politiebureau te Nijmegen in de gelegenheid zou worden gesteld om zelf het hoger beroep aan te tekenen.

4. De kantoorgenoot van de advocaat zond diezelfde middag een fax aan het parket te Arnhem met het verzoek te bevestigen dat het Openbaar Ministerie de politie had geïnstrueerd om verzoeker in de gelegenheid te stellen hoger beroep aan te tekenen. Op maandag 8 maart 2004 vernam verzoekers advocaat van een medewerkster van de rechtbank dat zij op basis van de fax van 5 maart 2005 een appèlakte zou opstellen en laten ondertekenen door een advocaat die daartoe bereid was.

I. Ten aanzien van het door de verdachte zelf beroep kunnen aantekenen

Bevindingen

1.1. Verzoeker klaagt er over dat de officier van justitie te Arnhem hem, gedurende zijn voorlopige hechtenis op het politiebureau te Nijmegen, niet in de gelegenheid heeft gesteld of hem faciliteiten ter beschikking heeft gesteld om zelf beroep aan te tekenen tegen de beschikking van de rechtbank te Arnhem betreffende de voorlopige hechtenis. Volgens verzoekers advocaat is het een principieel punt dat zijn cliënt zelf het hoger beroep moet kunnen aantekenen. Hij voert daarbij aan dat ook gedetineerden in een huis van bewaring in de gelegenheid zijn om via de administratie daar zelf hoger beroep in te stellen tegen beslissingen die (onder andere) met hun voorlopige hechtenis te maken hebben. Omdat het Openbaar Ministerie is belast met de executie, meent de advocaat dat, wanneer het Openbaar Ministerie ervoor kiest om - ondanks de voorlopige hechtenis - de vrijheidsbenemende maatregel te executeren in een politiecel, dat voor rekening en risico dient te komen van het Openbaar Ministerie. Het kan dan niet zo zijn dat de advocaat het probleem moet oplossen, omdat de politie geen faciliteiten beschikbaar heeft en de verdachte dus niet de faciliteiten heeft die hij wel in een huis van bewaring zou hebben, aldus verzoekers advocaat.

1.2. Verzoekers advocaat voegt hier aan toe dat een dergelijke situatie met name een probleem is wanneer de betreffende advocaat niet in Arnhem is gevestigd en dus zelf fysiek niet in staat is om het hoger beroep aan te tekenen.

2.1. De minister van Justitie wijst in reactie op de klacht naar de brief van de hoofdofficier van justitie van 7 juni 2004, waarin deze reeds aan verzoeker had laten weten dat voor gedetineerden in een politiebureau de algemene regeling geldt voor het instellen van hoger beroep. Daarbij was gewezen op de mogelijkheid om als verdachte zelf beroep in te stellen bij de griffie, of door een advocaat als bepaaldelijk gevolmachtigde of door een bij bijzondere volmacht schriftelijk gemachtigde. De hoofdofficier heeft er voorts op gewezen dat in de dagelijkse praktijk voor het instellen van hoger beroep bij de strafgriffie te Arnhem gedetineerden nooit apart door de politie worden aangevoerd. Meestal stelt de bepaaldelijk gevolmachtigde advocaat zelf hoger beroep in. Als dit bezwaarlijk is, wordt in de praktijk een faxbericht gestuurd naar de strafgriffie die vervolgens een appèlakte opmaakt die door een (toevallig/willekeurig) aanwezige advocaat wordt getekend. Voor zover bij de hoofdofficier van justitie bekend, heeft deze handelwijze nog nooit tot problemen geleid en ook in het geval van verzoeker was geen ontvankelijkheidsprobleem gerezen. De hoofdofficier van justitie had de klacht bij brief van 7 juni 2004 ongegrond verklaard.

2.2. De minister voegt in zijn reactie op de klacht verder toe dat voor gedetineerden in een politiebureau niet de bijzondere regeling geldt van artikel 451a van het Wetboek van Strafvordering (Sv), die wel geldt voor gedetineerden in een huis van bewaring, gevangenis of een justitiële rijksinrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden. Dit artikel schept de mogelijkheid voor de verdachte een rechtsmiddel aan te wenden door

middel van een schriftelijke verklaring die hij doet toekomen aan het hoofd van het gesticht.

Voor gedetineerden die zijn ingesloten in een politiebureau is de algemene regeling voor het aanwenden van rechtsmiddelen van toepassing zoals neergelegd in artikelen 449 en 450 Sv. Op grond van deze artikelen kan het rechtsmiddel worden aangewend of door de verdachte zelf ter griffie (artikel 449, eerste lid Sv) of door een advocaat als bepaaldelijk gevolmachtigde (artikel 450, eerste lid Sv), of door een bij bijzondere volmacht schriftelijk gemachtigde (artikel 450, eerste lid, sub b Sv). Door een ruime uitleg van artikel 449, tweede lid Sv kan ook door het zenden van een brief of een fax aan de griffie rechtsgeldig appèl worden ingesteld. Volgens vaste jurisprudentie is voldoende dat een verdachte een brief schrijft waaruit zijn bedoeling blijkt om appèl in te stellen. De medewerker van de griffie kan dit als een bijzondere volmacht beschouwen.

2.3. Volgens de minister volgt uit dit samenstel van bepalingen dat aan de verdachte die niet in de gelegenheid is om zelf ter griffie te verklaren, voldoende gelijkwaardige alternatieven worden geboden om binnen de toepasselijke termijn een rechtsmiddel aan te wenden. Anders dan verzoekers advocaat meent, volgt uit het systeem van de wet niet dat aan de verdachte de mogelijkheid moet worden geboden (met inbegrip van vervoer) altijd in persoon ter griffie een rechtsmiddel aan te wenden, aldus de minister. Daarnaast is het ook op grond van logistieke en financiële overwegingen te billijken dat verdachten die zijn ingesloten in een politiebureau niet naar de griffie worden vervoerd ten einde hun de gelegenheid te geven daar zelf hoger beroep in te stellen. Hiermee zou een te groot beslag worden gelegd op de schaarse en kostbare capaciteit van de politie.

2.4. Ten slotte wijst de minister op de mogelijkheid van "confraternele hulp", waarbij voldoende is dat deze confrater te kennen geeft bepaaldelijk door de verdachte te zijn gevolmachtigd. Uit de jurisprudentie blijkt overigens ook dat, indien op de voet van artikel 450, eerste lid sub a Sv een rechtsmiddel wordt aangewend er in beginsel geen ruimte is voor een onderzoek door de rechter naar de juistheid van de verklaring van de advocaat, tenzij de verdachte betwist dat hij de advocaat bepaaldelijk heeft gemachtigd, aldus de minister. De minister acht de klacht niet gegrond.

3. Verzoekers advocaat wijst erop dat zijn cliënt niet in de gelegenheid was gesteld om zelf beroep in te stellen door een brief te sturen aan de griffie en daarmee de griffier een bijzondere volmacht te geven. Concreet had hem pen en papier ter beschikking gesteld moeten worden. Niet had hij willen aanvoeren dat zijn cliënt naar de griffie vervoerd had moeten worden. Hij ontkent daarom dat zijn cliënt over meerdere opties beschikte om beroep in te stellen.

4. In reactie op het standpunt van verzoekers advocaat, wijst de minister van Justitie er in een aanvullende reactie op dat er geen plicht rust op het Openbaar Ministerie of de politie om verdachten de faciliteiten te bieden een brief of fax aan de griffie te sturen, te meer niet

nu voor verdachten in een politiecel niet in een bijzondere regeling als bedoeld in artikel 451a Sv is voorzien.

5. De rechtbank te Arnhem bevestigde aan de Nationale ombudsman dat zij een praktische oplossing biedt aan advocaten die fysiek niet in staat zijn om zelf het beroep in te dienen. Een bij fax ingediend beroepschrift wordt dan ondertekend door een toevallig in het gebouw aanwezige advocaat.

6. Verzoekers advocaat voerde ten slotte aan dat de kwestie wel vaker voorkomt dan alleen in geval van verzoeker. Hij schreef dat als er geen plicht rust op politie of Openbaar Ministerie om verdachten in een politiecel de faciliteiten te bieden een brief of fax aan de griffie te sturen, het recht om een rechtsmiddel aan te wenden illusoir is. Want waar enerzijds wel het recht bestaat om de verdachte in een politiecel te detineren, maar hem anderzijds niet de feitelijke mogelijkheid wordt geboden om de hem toekomende rechten geldig te maken, is het aan de verdachte toekomende recht een wassen neus. Volgens verzoekers advocaat is dit in strijd met bepalingen in het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens en Fundamentele Vrijheden (EVRM).

7. Begin 2002 werd in de Penitentiaire beginselenwet (Pbw) artikel 15a (zie Achtergrond, onder 2.) ingevoegd, naar aanleiding van een uitspraak van de arrondissementsrechtbank te Rotterdam dat het verblijf in een politiecel van een verdachte ten aanzien van wie een bevel bewaring was gegeven in strijd was met de wet, namelijk met artikel 2 Pbw. In de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel tot toevoeging van artikel 15a Pbw, werd aangegeven dat celcapaciteit in inrichtingen een schaars goed is, waarbij het mogelijk zou moeten zijn om het verblijf van verdachten die reeds in een politiecel zaten te verlengen totdat een plaats in een inrichting beschikbaar was. Op grond van artikel 15a Pbw kan het verblijf tot maximaal 10 dagen worden verlengd. De selectiefunctionaris van het Openbaar Ministerie houdt bij wanneer er een plaats beschikbaar is in een huis van bewaring en bepaalt wanneer iemand wordt overgeplaatst. De Nationale ombudsman gaat er in dit geval van uit dat ook verzoeker vanwege een capaciteitsprobleem tijdelijk in een politiecel te Nijmegen werd gedetineerd, in afwachting van plaatsing in een huis van bewaring.

Beoordeling

8. Het gelijkheidsbeginsel houdt in dat bestuursorganen gelijke gevallen gelijk behandelen en ongelijke gevallen ongelijk behandelen al naar gelang zij van elkaar verschillen. Dit beginsel brengt mee dat gedetineerden, die vanwege een plaatsgebrek in een penitentiaire inrichting tijdelijk in een politiecel worden vastgehouden, niet in een nadeliger situatie mogen geraken door minder beschikbare rechtsmiddelen dan gedetineerden die wel in een huis van bewaring worden geplaatst en daar de mogelijkheid hebben om zelf een rechtsmiddel in te stellen tegen een bevel tot voorlopige hechtenis.

9. Een verdachte die in het kader van een voorlopige hechtenis in een huis van bewaring verblijft, heeft op grond van artikel 451a Sv (zie Achtergrond, onder 1.) de mogelijkheid om zelf in beroep te gaan tegen een beslissing tot voorlopige hechtenis. Hiertoe is in een huis van bewaring schrijfmateriaal beschikbaar voor de gedetineerde, waarna de directeur van de inrichting zorgt draagt voor de registratie en verzending van het beroep naar de griffie van het gerecht.

10. Blijkens de instructie arrestantenverzorging van het regionale politiekorps Gelderland-Zuid mag op basis van artikel 14.9.1. schrijfpapier en een potlood in de cel aanwezig zijn, zolang andere regelingen zich daartegen niet verzetten. In het geval van verzoeker diende deze in eerste instantie over schrijfmateriaal te beschikken om zelf een beroepschrift op te stellen. De enige faciliteit die verzoeker verder nodig had en die klaarblijkelijk niet werd geboden, was dat zijn beroepschrift door de verantwoordelijke politieambtenaar in het politiecellencomplex werd gefaxt naar de griffie van de rechtbank te Arnhem, zodat verzoeker aan de griffier van de rechtbank een bijzondere schriftelijke volmacht had kunnen verlenen om namens hem het beroep in te stellen (zie artikel 451a Sv).

De Nationale ombudsman stelt op basis hiervan vast dat, ook al heeft de rechtbank te Arnhem een praktische oplossing voor situaties waarin de advocaat van een verdachte fysiek niet in staat is om in persoon beroep aan te tekenen, verzoeker zelf in deze omstandigheden niet een gelijke mogelijkheid had als een verdachte in een huis van bewaring. Nu het de verantwoordelijkheid is van het Openbaar Ministerie om te beslissen over plaatsing en overplaatsing in ofwel een inrichting of tijdelijk in een politiecel, is de Nationale ombudsman van oordeel dat van het Openbaar Ministerie ook kan worden verwacht faciliteiten te verstrekken in het geval een verdachte in een politiecel gebruik wil maken van zijn rechtsmogelijkheden. Door de politie te instrueren tot het verzenden van een fax, wordt niet een overmatig beslag gelegd op de logistieke capaciteit van de politie en hoeft de verdachte niet in persoon ter griffie te worden gebracht. Door voor verzoeker die faciliteiten niet te creëren, heeft het Openbaar Ministerie in strijd met het gelijkheidsbeginsel gehandeld.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van het niet gegrond verklaren van de klacht

Bevindingen

1. Voorts klaagt verzoekers advocaat erover dat de hoofdofficier van justitie te Arnhem zijn klacht op dit punt niet gegrond heeft verklaard, door te stellen dat in de gangbare praktijk van de rechtbank te Arnhem appèlaktes kunnen worden ondertekend door toevallig of willekeurig aanwezige advocaten, in het geval dat de advocaat van verdachte zelf niet de fysieke mogelijkheid heeft om het beroep in te dienen. Zo'n toevallig aanwezige advocaat

is niet bijzonder gevolmachtigd, en kan dus volgens verzoekers advocaat nooit het beroep instellen.

2.1. In zijn brief van 7 juni 2004 had de hoofdofficier van justitie aan verzoekers advocaat geschreven dat de gangbare praktijk van de rechtbank te Arnhem naar zijn weten nog nooit tot problemen had geleid. Hij schreef dat ook in verzoekers zaak geen sprake was geweest van een ontvankelijkheidsprobleem. Hij achtte de klacht niet gegrond.

2.2. De minister van Justitie is van mening dat de Nationale ombudsman niet bevoegd is een dergelijk klachtonderdeel te onderzoeken op grond van artikel 16g van de Wet Nationale ombudsman (oud), omdat het aan een rechter is om te bezien of de verdachte in zijn hoger beroep ontvankelijk is en of aan de formele vereisten van het instellen van een rechtsmiddel is voldaan. Dat de hoofdofficier naar aanleiding van de eerste klacht van verzoeker een uiteenzetting heeft gegeven van de gangbare praktijk van de (strafgriffie van de) rechtbank Arnhem doet daaraan niet af, aldus de minister.

3. Tot 15 maart 2005 was artikel 16 van de Wet Nationale ombudsman (oud) van kracht op basis waarvan de Nationale ombudsman onder andere niet bevoegd was om een onderzoek in te stellen naar aanleiding van een klacht over een gedraging waarop een rechter toeziet. Deze bepaling is thans vastgelegd in artikel 9:22 van de Algemene wet bestuursrecht.

Beoordeling

4. Naar aanleiding van het standpunt van de minister dat de Nationale ombudsman niet bevoegd is om deze klacht in onderzoek te nemen, omdat de rechter het ingestelde beroep ontvankelijk had verklaard, merkt de Nationale ombudsman op dat deze klacht de wijze van klachtafhandeling betreft. De Nationale ombudsman is wel bevoegd een oordeel te geven ten aanzien van de klachtafhandeling. Ter beoordeling daarvan toetst de Nationale ombudsman onder meer aan het motiveringsvereiste.

5. Het motiveringsvereiste houdt in dat het handelen van bestuursorganen feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering. Dit impliceert dat een bestuurs-orgaan zijn reactie op een klacht dient te onderbouwen met een feitelijk juiste motivering.

6. Verzoekers advocaat had vernomen dat de appèlakte op 8 maart 2004 was opgetekend bij de griffie naar aanleiding van de fax van zijn kantoorgenoot en ondertekend door een advocaat die die dag in het gebouw van de rechtbank aanwezig was. Dit beroep heeft geen ontvankelijkheidsprobleem opgeleverd. Verzoeker heeft daarmee geen nadelig gevolg geleden door het niet zelf kunnen indienen van het beroepschrift. De hoofdofficier motiveerde de niet-gegrondverklaring van de klacht door te wijzen op de gangbare praktijk die nog nooit tot problemen had geleid, ook niet in het geval van verzoeker. Gelet echter

op het oordeel van de Nationale ombudsman onder I. dat verzoekers klacht gegrond was ten aanzien van niet zelf beroep kunnen indienen vanuit een politiecel, had de hoofdofficier van justitie verzoekers klacht niet zonder meer niet gegrond kunnen verklaren door enkel te wijzen op de gangbare praktijk en het niet ontstaan van een ontvankelijkheidsprobleem. Hij heeft hiermee de afdoening van de klacht niet feitelijk juist gemotiveerd en heeft aldus gehandeld in strijd met het motiveringsvereiste.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van officier van justitie te Nijmegen is

gegrond ten aanzien van:

- het niet in de gelegenheid stellen om verzoeker zelf beroep in te laten stellen, vanwege strijd met het gelijkheidsbeginsel;
- de klachtafhandeling, wegens strijd met het motiveringsvereiste.

Onderzoek

Op 11 augustus 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer B. te Eindhoven, ingediend door de heer mr. J.F.C. Schnitzler te Eersel, met een klacht over een gedraging van de officier van justitie te Nijmegen.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen betrokkenen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd aan de griffie van de arrondissementsrechtbank te Arnhem een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De minister van Justitie deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. Noch verzoekers intermediair noch de rechtbank te Arnhem gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Beschikking van de rechtbank Arnhem, 4 maart 2004 betreffende gevangenhouding verzoeker.

Brief van kantoorgenoot van de heer mr. Schnitzler aan het parket Arnhem op 5 maart 2004.

Brief van de heer mr. Schnitzler aan het parket Arnhem en in afschrift aan het College van procureurs-generaal op 8 maart 2004.

Brief van het College van procureurs-generaal aan de heer mr. Schnitzler, 23 maart 2004.

Rappel van de heer mr. Schnitzler aan het parket Arnhem, 1 april 2004.

Rappel van de heer mr. Schnitzler aan het parket Arnhem, 19 april 2004.

Ontvangstbevestiging van de klacht door de hoofdofficier van justitie te Arnhem, 28 april 2004.

Reactie van de heer mr. Schnitzler op 4 mei 2004.

Klachtafhandeling door de hoofdofficier van justitie op 7 juni 2004.

Verzoekschrift aan de Nationale ombudsman op 11 augustus 2004.

Standpunt van de minister van Justitie, in reactie op de klacht, 30 november 2004.

Reactie van de heer mr. Schnitzler op het standpunt van de minister, 10 december 2004.

Aanvullende reactie van de minister van Justitie op 11 januari 2005.

Reactie van de heer mr. Schnitzler op 2 februari 2005.

Vragen van de Nationale ombudsman aan de strafgriffie van de rechtbank te Arnhem, 28 februari 2005.

Reactie van de rechtbank te Arnhem, 29 maart 2005.

Reactie van de heer mr. Schnitzler op 14 april 2005.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wetboek van Strafvordering

Artikel 449

"1. Verzet wordt gedaan, hooger beroep of beroep in cassatie ingestelde door eene verklaring, af te leggen door dengene die het rechtsmiddel aanwendt, op de griffie van het gerecht door of bij hetwelk de beslissing is gegeven.

2. In gevallen waarin de verdachte ter uitvoering van een niet-onherroepelijk vonnis of arrest is aangehouden, kan verzet, hoger beroep of beroep in cassatie door hem ook geschieden bij aangetekende brief gericht tot dezelfde griffie. Als dag van het verzet of beroep geldt in dit geval de dag van ontvangst van de brief ter griffie.

3. Bezwaarschriften worden ingediend op de griffie van het gerecht door of bij hetwelk de beslissing is gegeven of de handeling is verricht."

Artikel 450, eerste lid

"1. Het aanwenden van de rechtsmiddelen bedoeld in het voorgaande artikel, kan ook geschieden door:

a. een advocaat, indien deze verklaart daartoe door dengene die het middel aanwendt bepaaldelijk te zijn gevolmachtigd;

b. een bij bijzondere volmacht schriftelijke gemachtigde."

Artikel 451, eerste en tweede lid

"1. Van iedere verklaring of inlevering, als bedoeld in de beide voorgaande artikelen, maakt de griffier eene akte op, die hij met dengene, die de verklaring aflegt of het bezwaarschrift inlevert, onderteekent. Indien deze niet kan tekenen, wordt de oorzaak van het beletsel in de akte vermeld.

2. De schriftelijke volmacht in het eerste lid van het voorgaande artikel bedoeld, of, zoo zij voor een notaris in minuut is verleden, een authentiek afschrift daarvan, wordt aan de akte gehecht."

Artikel 451a

"1. Is degene die een rechtsmiddel wenst aan te wenden ingesloten in een huis van bewaring, gevangenis of justitiële rijksinrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden (...) dan kan hij de rechtsmiddelen als bedoeld in artikel 449 ook aanwenden door middel van een schriftelijke verklaring die hij doet toekomen aan het hoofd van het gesticht.

2. Het hoofd van het gesticht doet deze verklaring onverwijld inschrijven in een daarvoor bestemd register en zendt haar vervolgens toe aan de griffie van het gerecht door of bij hetwelk de beslissing is gegeven onder kennisgeving van de datum van inschrijving in het register. Als dag waarop het rechtsmiddel is aangewend, geldt de dag van inschrijving van de verklaring in het register.

(...)

4. De verklaring wordt na ontvangst op de griffie bij de processtukken gevoegd. Van het aanwenden van het rechtsmiddel wordt dadelijk aantekening gedaan in het op de griffie berustend register, bedoeld in artikel 451, vijfde lid."

Artikel 553

"De tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen geschiedt door het Openbaar Ministerie dan wel op voordracht van deze door Onze Minister."

Penitentiaire beginselenwet, gepubliceerd in Staatsblad, 2002, 125.

Inwerkingtreding op 8 maart 2002

Artikel 2, eerste lid

"De tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel vindt, voor zover niet bij of krachtens de wet anders is bepaald, plaats door onderbrenging van de persoon aan wie deze is opgelegd in een penitentiaire inrichting dan wel door diens deelname aan een penitentiair programma."

Artikel 9, tweede lid onder a

"In huizen van bewaring kunnen worden opgenomen:

a. personen ten aanzien van wie een bevel tot voorlopige hechtenis is gegeven."

Artikel 15, eerste en vierde lid

"1. De personen ten aanzien van wie de tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen of vrijheidsbenemende maatregelen is gelast worden geplaatst in een inrichting of afdeling dan wel overgeplaatst naar een inrichting of afdeling overeenkomstig de bestemming daarvan ingevolge hoofdstuk III.

4. De selectiefunctionarissen nemen bij de beslissingen, bedoeld in het eerste en tweede lid, de aanwijzingen van het Openbaar Ministerie en van de autoriteiten die de straf of maatregel hebben opgelegd in aanmerking."

Artikel 15a

"In afwijking van artikel 15, eerste lid, eerste volzin, kan de selectiefunctionaris bepalen dat een persoon ten aanzien van wie de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of een vrijheidsbenemende maatregel is gelast en die in een politiecel verblijft, daar voor een periode van maximaal tien dagen zal verblijven, nadat hij heeft vastgesteld dat er voor deze persoon geen plaats is in een inrichting. De politiecel voldoet aan de regels die voor politiecellencomplexen zijn vastgesteld."

3. Instructie arrestantenverzorging van 19 november 1996

Artikel 14.9.1

"In de cel mogen als andere regelingen zich hier niet tegen verzetten aanwezig zijn:

(...)

- schrijfpapier en een potlood"

4. Wet Nationale ombudsman, zoals geldig tot 15 maart 2005

Artikel 16, onder g

"De ombudsman is niet bevoegd een onderzoek als bedoeld in artikel 12, eerste lid, of artikel 15 in te stellen of voort te zetten:

g. ten aanzien van gedragingen waarop de rechterlijke macht toeziet."